

BLIV KLAR

LÆSEFORSTÅELSE
NY 2B OPGAVE



DENNIS GRYNNERUP, NAJA FUGLSANG-DAMGÅRD
& PRAXIS © 2022

Strategi til "gapped text"-opgaven (ny læseforståelse 2B):

Hvad tester opgaven? Denne opgave tester, hvor godt du forstår en teksts indre sammenhæng. Opgaven tester med andre ord, hvor godt du forstår tekstens "røde tråd". For at kunne løse opgaven skal du derfor bl.a. forstå tekstens brug af ordnetværk, dvs. ord som er betydningsmæssigt forbundet.

Hvad skal du?

I opgaven er 5 korte tekstdele (2-3 sætninger) taget ud af en tekst og blandet. Du skal beslutte, hvor tekstdelene passer i teksten og indsætte dem. Der er to ekstra tekstdele, som du ikke skal bruge.

Hvordan gør du?

- 1) Læs tekstens afsnit ét ad gangen. Når du kommer til et hul i et afsnit, skal du opsummere for dig selv, hvad du lige har læst.
- 2) Læs så tekstdelene A - G. Vælg den tekstdel, der passer bedst i afsnittet, du lige har læst.
- 3) Læs sætningerne før og efter hullet omhyggeligt. Prøv at finde ord, der laver betydningsmæssige links mellem tekstafsnittene og den tekstdel, du har sat ind. Det kan for eksempel være overbegreber-underbegreber eller synonymmer. Du kan også prøve at forstå den indsatte tekstdels funktion. Det kan for eksempel være at eksemplificere, uddybe eller tilføje noget til det, der står før hullet i teksten. Eller det kan være at pege frem mod det, der står efter hullet.
- 4) Fortsæt på denne måde gennem alle tekstens afsnit.
- 5) Når du har indsat de 5 tekstdele, er det en god ide at læse hele teksten igen og tjekke, om den hænger sammen.

Et eksempel på en gapped text

Instruktion

- Læs teksten **Hvordan bliver du bedre til dansk?**
- I teksten er der fjernet fem tekstdele. Dette er angivet med tallene 1 - 5.
- Nedenfor findes de fem tekstdele samt to ekstra, der ikke passer i teksten. Tekstdelene er angivet A, B, C, D, E, F og G.
- Udfyld skemaet. I skemaet skrives bogstavet for den tekstdel, der passer ind i teksten det sted, der er markeret med tallet. Hvert bogstav må kun bruges én gang.
- Bogstavet for de tekstdele, der ikke passer i teksten, skrives ikke.

Der gives 2 point for hvert korrekt svar.

A. Ligesom med læsning er det en god ide, at du vælger noget, som du interesserer dig for. Hvis du vælger noget kedeligt, risikerer du nemlig at miste interessen undervejs.

B. Den gode nyhed er altså, at du godt kan nå et udmærket niveau, selvom du først begynder at lære i en sen alder. Det kommer bl.a. an på, hvad du gør.

C. Specialuddannede undervisere kan rette dig, hvis du laver fejl. Derudover kan de forklare dig ting, du ikke forstår, svare på grammatiske spørgsmål og give dig vejledning i, hvad du kan gøre uden for skolen for at forbedre dit dansk.

D. Det kan derudover hjælpe med at konsolidere din forståelse af grammatiske strukturer. Tekster viser nemlig, hvordan strukturerne bruges i praksis.

E. Hvis man har nået en høj alder, er det altså meget svært at opnå et godt niveau. Og det er næsten lige meget, hvad man gør.

F. På den måde afbryder du ikke dit læseflow, men kan bevare dit fokus på tekstens overordnede mening. Og husk: det er ikke nødvendigt, at du forstår alle ordene.

G. På den måde kan du finde ud af det nye ords betydning med det samme. Det er godt for forståelsen og hjælper dig med at lære hurtigere.

1	2	3	4	5

Hvordan bliver du bedre til dansk?

Børnene i de danske grundskoler begynder tidligt med at lære fremmedsprog. Eksempelvis begynder de at lære engelsk i 1. klasse. Det gør de, fordi undersøgelser har vist, at det er bedst at lære et sprog, når man er barn. Ifølge undersøgelserne bliver det sværere at blive god til et sprog, jo ældre man er. Det er dog ikke altid sådan. Der er nemlig også mange eksempler på voksne, der er begyndt at lære et sprog senere i livet, og som er blevet rigtig gode. For eksempel er mange udlændinge kommet til Danmark, mens de var voksne, og har lært at tale dansk mere eller mindre flydende. Det fine resultat kan de opnå, fordi der er mange faktorer, som har betydning for, hvor gode folk er til at lære et sprog. Hvor gammel du er, er kun én af faktorerne.

1

Her er der nogle råd, som kan hjælpe dig.

Først og fremmest lærer du et sprog både bedre og hurtigere, hvis du omgiver dig med sproget så meget som muligt. Derfor lærer du også typisk dansk bedst, hvis du bor i Danmark. Ligesom du lærer engelsk bedst, hvis du bor i et engelsktalende land. Så er sproget nemlig overalt, og du kan se og høre det alle steder. Du kan for eksempel lytte til folk, der snakker i bussen, i toget eller på gaden. Du kan også læse skilte, opslag, osv. rundt omkring i byen.

En god måde at omgive sig med dansk på er at læse så meget som muligt, især fordi læsning er en rigtig god måde at lære flere ord på.

2

Når du læser, kan du for eksempel se et verbs forms form i datid eller førnutid. Eller du kan finde verbet i en ny kontekst, hvilket kan hjælpe dig med at forstå og huske verbet. Det er ikke vigtigt, hvad du læser, og der er mange muligheder både på papir og i digital form på internettet. Men det er bedst, at du læser noget, som du er interesseret i. Det kunne for eksempel være en bog, som du allerede har læst på dit eget sprog og godt kunne lide. Det kunne også være artikler på nyhedsmedierne *DR* eller *TV2*'s hjemmesider om emner, som du synes er spændende.

Når du læser bøger eller artikler, vil du sandsynligvis møde nye danske ord, som du ikke kender. I den situation kan det være en god ide at prøve at gætte ordenes betydning i stedet for at slå dem op i en ordbog. Et alternativ er at understrege eller highlighte dem i teksten. Senere kan du så komme tilbage til dem.

3

Det er også vigtigt, at du lytter til sproget. Det kan du gøre på forskellige måder. Du kan bl.a. høre musik, radio, lydbøger og podcasts. En mulighed er "dansk i ørerne", som du kan finde på Spotify eller podcastens egen hjemmeside. Den har afsnit om mange forskellige emner. Derfor kan du helt sikkert finde noget, der er relevant og spændende for dig, så du kan bevare lysten, mens du lytter.

4

Hvis du godt kan lide at se tv, kan du også bruge fjernsynsudsendelser til at lære dansk. Vælger du denne måde, så er korte programmer bedre end film, da du nemmere kan se dem flere gange og dermed forstå dem bedre.

Udover at læse og lytte skal du også kommunikere på dansk med nogen, der er bedre til sproget end dig. Det kan både være modersmålstalende danskere eller andre udlændinge, som har lært sproget. Det afgørende er, at det er en person, der kan rette dig og hjælpe dig med de ting, som du ikke forstår. Og så er det også vigtigt, at personen er tålmodig og forstår, at det kan tage lang tid at lære et sprog. Der er altså mange ting, du selv kan gøre. Men hvis du gerne vil være god til dansk, bør du tilmelde dig et kursus på en sprogskole. I Danmark er sådanne kurser gratis for de fleste udlændinge. På en skole kan du få undervisning og hjælp med sproget. Derudover vil du møde andre udlændinge i samme situation som dig selv. Det er selvfølgelig en mulighed, at du selv lærer dig dansk ved at bruge eksempelvis apps, podcasts eller bøger. Men for de fleste mennesker er det både sjovere og mere spændende at gå til undervisning sammen med andre. Med undervisning på en sprogskole vil du helt sikkert forbedre dig hurtigere, end hvis du bare lærer selv derhjemme, bl.a. fordi du på en sprogskole får kvalificeret feedback.

5

På den måde bliver du måske mere opmærksom på de mange muligheder, der er omkring dig, og som du kan bruge til at lære sproget.

Svar på opgaven

1	2	3	4	5
B	D	F	A	C

Hjælp til at forstå svarene

Nedenfor kan du se, hvilke links der er mellem teksten og delene, som er taget ud. Linkene er highlightet i teksten.

Hvordan bliver du bedre til dansk?

Børnene i de danske grundskoler begynder tidligt med at lære fremmedsprog. Eksempelvis begynder de at lære engelsk i 1. klasse. Det gør de, fordi undersøgelser har vist, at det er bedst at lære et sprog, når man er barn. Ifølge undersøgelserne bliver det sværere at blive god til et sprog, jo ældre man er. Det er dog ikke altid sådan. Der er nemlig også mange eksempler på voksne, der er begyndt at lære et sprog senere i livet, og som er blevet rigtig gode. For eksempel er mange udlændinge kommet til Danmark, mens de var voksne, og har lært at tale dansk mere eller mindre flydende. Det **fine resultat kan de opnå**, fordi der er mange faktorer, som har betydning for, hvor gode folk er til at lære et sprog. **Hvor gammel du er**, er kun én af faktorerne.

Den gode nyhed er altså, at du godt kan **nå et udmærket niveau**, selvom du først begynder at lære i **en sen alder**. Det kommer bl.a. an på, **hvad du gør**.

Her er der nogle råd, som **kan hjælpe dig**.

Først og fremmest lærer du et sprog både bedre og hurtigere, hvis du omgiver dig med sproget så meget som muligt. Derfor lærer du også typisk dansk bedst, hvis du bor i Danmark. Ligesom du lærer engelsk bedst, hvis du bor i et engelsktalende land. Så er sproget nemlig overalt, og du kan se og høre det alle steder. Du kan for eksempel lytte til folk, der snakker i bussen, i toget eller på gaden. Du kan også læse skilte, opslag, osv. rundt omkring i byen.

En god måde at omgive sig med dansk på er at læse så meget som muligt, især fordi læsning er en rigtig god måde at lære flere ord på.

Det kan derudover hjælpe med at konsolidere din forståelse af grammatiske strukturer. Tekster viser nemlig, hvordan strukturerne bruges i praksis.

Når du læser, kan du for eksempel se et verbs forms form i datid eller førntid. Eller du kan finde verbet i en ny kontekst, hvilket kan hjælpe dig med at forstå og huske verbet. Det er ikke vigtigt, hvad du læser, og der er mange muligheder både på papir og i digital form på internettet. Men det er bedst, at du læser noget, som du er interesseret i. Det kunne for eksempel være en bog, som du allerede har læst på dit eget sprog og godt kunne lide. Det kunne også være artikler på nyhedsmediernes DR eller TV2's hjemmesider om emner, som du synes er spændende.

Når du læser bøger eller artikler, vil du sandsynligvis møde nye danske ord, som du ikke kender. I den situation kan det være en god ide at prøve at gætte ordenes betydning i stedet for at slå dem op i en ordbog. Et alternativ er at understrege eller highlighte dem i teksten. Senere kan du så komme tilbage til dem.

På den måde afbryder du ikke dit læseflow, men kan bevare dit fokus på tekstens overordnede mening. Og husk: det er ikke nødvendigt, at du forstår alle ordene.

Det er også vigtigt, at du lytter til sproget. Det kan du gøre på forskellige måder. Du kan bl.a. høre musik, radio, lydbøger og podcasts. En mulighed er "dansk i ørerne", som du kan finde på Spotify eller podcastens egen hjemmeside. Den har afsnit om mange forskellige emner. Derfor kan du helt sikkert finde noget, der er relevant og spændende for dig, så du kan bevare lysten, mens du lytter.

Ligesom med læsning er det en god ide, at du vælger noget, som du interesserer dig for. Hvis du vælger noget kedeligt, risikerer du nemlig at miste interessen undervejs.

Hvis du godt kan lide at se tv, kan du også bruge fjernsynsudsendelser til at lære dansk. Vælger du denne måde, så er korte programmer bedre end film, da du nemmere kan se dem flere gange og dermed forstå dem bedre.

Udover at læse og lytte skal du også kommunikere på dansk med nogen, der er bedre til sproget end dig. Det kan både være modersmålstalende danskere eller andre udlændinge, som har lært sproget. Det afgørende er, at det er en person, der kan rette dig og hjælpe dig med de ting, som du ikke forstår. Og så er det også vigtigt, at personen er tålmodig og forstår, at det kan tage lang tid at lære et sprog.

Der er altså mange ting, du selv kan gøre. Men hvis du gerne vil være god til dansk, bør du tilmelde dig et kursus på en sprogskole. I Danmark er sådanne kurser gratis for de fleste udlændinge. På en skole kan du få undervisning og hjælp med sproget. Derudover vil du møde andre udlændinge i samme situation som dig selv. Det er selvfølgelig en mulighed, at du selv lærer dig dansk ved at bruge eksempelvis apps, podcasts eller bøger. Men for de fleste mennesker er det både sjovere og mere spændende at gå til undervisning sammen med andre. Med undervisning på en sprogskole vil du helt sikkert forbedre dig hurtigere, end hvis du bare lærer selv derhjemme, bl.a. fordi du på en sprogskole får kvalificeret feedback.

Specialuddannede undervisere kan rette dig, hvis du laver fejl. Derudover kan de forklare dig ting, du ikke forstår, svare på grammatiske spørgsmål og give dig vejledning i, hvad du kan gøre udenfor skolen for at forbedre dit dansk.

På den måde bliver du måske mere opmærksom på de mange muligheder, der er omkring dig, og som du kan bruge til at lære sproget.

Vil du øve dig mere? Prøv at finde links mellem tekstafsnittene og tekstdelene 1-4 nedenfor. Tekstdelene er indsat i boksene.

1. Én af de ting, der kan være med til at gøre en forskel for verdens miljø er, at folk ændrer deres transportvaner. Det er eksempelvis godt for miljøet, hvis folk tager cyklen til og fra arbejde. Men det er ikke en transportform, som er en mulighed for alle.

Nogle mennesker bor langt væk, og for dem kan det være upraktisk at pendle frem og tilbage på to hjul. For nogle kan det simpelthen ikke lade sig gøre, fordi distancen er for lang.

De er nødt til at vælge bilen, også selvom de godt ved, at det er skadeligt for miljøet.

2. På mange skoler og institutioner i det danske uddannelsessystem bruger lærerne meget gruppearbejde. Det skyldes bl.a., at de fleste arbejdspladser i Danmark gerne vil have ansatte, som er gode til at samarbejde, og det lærer man ved at arbejde i grupper. Men det er ikke en undervisningsform, som alle elever er lige glade for.

Nogle synes, at det er spændende og givende at diskutere opgaver med andre, mens andre foretrækker at løse opgaverne selvstændigt. Det kan der være flere årsager til.

Gruppearbejde tager ofte længere tid, og det kan være mere besværligt end at gøre noget alene.

3. Plastikprodukter er et af de største miljøproblemer i verden. Hvert år produceres der milliardvis af eksempelvis plastikbestik og -poser på verdensplan. Desværre ender mange af dem i vores have fra Antarktis i syd til Arktis i nord. Når havene rundt om i verden rengøres for affald, fisker man masser af disse produkter op af vandet.

På land finder man dem også alle vegne. De er efterladt i byernes parker og gader. Desuden er de smidt i naturen, eksempelvis i skovene.

Her er de en alvorlig trussel mod de vilde dyr, for mange af dem tror fejlagtigt, at produkterne er føde. Derfor spiser de dem og dør af det.

4. I Danmark tager kvinderne langt det meste af barslen, og det er et problem for ligestillingen. Imidlertid er der også nogle familier, hvor fædrene tager en stor del af orloven. På den måde får de en tættere relation til deres børn, og mødrene kan komme tilbage på jobbet, hvilket har stor betydning for deres karrieremuligheder og for ligeløn.

Da der er flere fordele ved en mere lige fordeling, er det relevant at undersøge, hvorfor der ikke er flere fædre, som tager mere barselsorlov. Det kan der være flere mulige forklaringer på.

Hvis man spørger mændene, fortæller nogle, at det ikke er almindeligt på deres arbejdsplads, at mænd tager fri for at passe deres børn. Andre svarer, at børnene har det bedst hos deres mor, eller at de ganske enkelt ikke har lyst.